

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu:	Leksykologia i leksykografia				
2. Kod przedmiotu:	FSC-23				
3. Okres ważności karty:	2015-2018				
4. Forma kształcenia:	studia pierwszego stopnia				
5. Forma studiów:	studia stacjonarne				
6. Kierunek studiów:	filologia				
7. Profil studiów:	praktyczny				
8. Specjalność:	filologia słowiańska				
9. Semestr:	2, 3				
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Neofilologii				
11. Prowadzący przedmiot:	Prof. dr hab. Mieczysław Balowski, mgr Alina Zimna				
12. Grupa przedmiotów:	Przedmioty specjalizacyjne				
13. Status przedmiotu:	do wyboru				
14. Język prowadzenia zajęć:	polski				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:					
16. Cel przedmiotu:					
Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z dorobkiem czeskiej leksykografii, dostarczenie im wiedzy na temat zróżnicowania słownictwa współczesnego języka czeskiego oraz wykształcenie umiejętności świadomego, racjonalnego korzystania ze słowników różnych typów.					
17. Efekty kształcenia:					
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda realizacji efektu kształcenia	Metoda weryfikacji zakładanego efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
01	<u>Wiedza</u> -Student zna podstawy leksykologii (podstawowe pojęcia i metody analiz leksyki), zna dorobek i potrzeby współczesnej polskiej i czeskiej leksykografii -ma uporządkowaną wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w leksykologii i leksykografii	Ustna forma wypowiedzi kolowium	Ocena wypowiedzi ustnej Ocena z kolokwium	Wykład ćwiczenia	K_W03 (+++) K_W14 (++)
02	<u>Umiejętności</u> - Student umie korzystać z różnych typów słowników, potrafi ocenić przydatność poszczególnych słowników do konkretnych potrzeb; - potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu językoznawstwa oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania wybranych problemów językowych - potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie i na piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień	Ustna forma wypowiedzi kolowium	Ocena wypowiedzi ustnej Ocena z kolokwium	Wykład ćwiczenia	K_U01 (+++) K_U03 (+++) K_U06(++)

	językowych; z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku literatury, językoznawstwa, jak i innych dyscyplin				
03	<p>Kompetencje społeczne</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma świadomość konieczności wykorzystywania źródeł leksykograficznych w pracy zawodowej - ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia - ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań w zakresie filologii w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych. 	Ustna forma wypowiedzi Dyskusja	Ocena wypowiedzi ustnej Ocena zaangażowania w dyskusję	Wykład ćwiczenia	K_K01 (++) K_K02 (++)
18. Formy i wymiar zajęć:		W. (15 h + 15 h) Ćw. (15 h + 15 h)			
19. Treści kształcenia:					
<p>Wykład: Miejsce leksykologii w systemie językowym i jej podstawowe działy (etymologia, semantyka, frazeologia). Etymologia – pochodzenie i pierwotne znaczenie wyrazów. Pojęcie jednostki leksykalnej, relacja między leksemem a wyrazem. Semantyka. Teorie językoznawcze dotyczące pojęcia znaczenia. Pojęcie znaczenia w ujęciu semantyki kognitywnej i składnikowej. Pole semantyczne (znaczeniowe) – pole leksykalne, wyrazowe, znakowe, pojęciowe. Centralne i peryferyjne obszary pola semantycznego. Relacja: wyraz a desygnat, denotat. Stratyfikacja współczesnego języka czeskiego. Odmiany i style funkcjonalne współczesnej czeszczyzny a klasyfikacja czeskiego słownictwa. Terytorialne zróżnicowanie słownictwa. Onomastyka - badanie nazw własnych, ich znaczenie dla historii języka, podstawy klasyfikacji nazw miejscowych i osobowych. Frazeologia – definicja terminu, zakres badań, metody badawcze. Związki frazeologiczne – kryteria podziału. Idiomy, przysłowia. Źródła frazeologii europejskiej (w tym czeskiej i polskiej). Frazeologia czeska i polska – próba porównania. Leksykografia – definicja, zakres badań. Leksykografia a leksykologia. Rozwój słownictwa czeskiego. Leksykografia wśród innych dziedzin nauki. Przemiany współczesnej leksykografii.</p> <p>Konwersatorium: Badania pochodzenia i pierwotnego znaczenia wyrazów, pierwotnej motywacji wyrazu, odtworzenie, wykrycie i objaśnienie jego struktury, wskazanie morfemów słowotwórczych, metody badań i oceny hipotez etymologicznych. Znaczenie leksykalne (potencjalne) i gramatyczne wyrazu. Typy znaczeń: strukturalne, referencyjne, pragmatyczne, metajęzykowe. Podstawowe relacje między leksemami: synonimia, homonimia, polisemia, hiponimia, przeciwieństwo. Klasyfikacja leksemów: słownictwo odmiany mówionej i pisanej języka czeskiego, słownictwo ogólne i specjalistyczne, rodzime i obce. Terytorialne zróżnicowanie słownictwa, odmiany środowiskowe, gwary miejskie. Onomastyka - badanie nazw własnych, ich znaczenie dla historii języka, podstawy klasyfikacji nazw miejscowych i osobowych. Związki frazeologiczne – kryteria podziału. Idiomy, przysłowia. Źródła frazeologii europejskiej (w tym czeskiej i polskiej). Frazeologia czeska i polska – próba porównania. Innowacje frazeologiczne współczesnej czeszczyzny (na podstawie materiałów prasowych, radiowych i telewizyjnych). Typy słowników, ich przydatność naukowa i praktyczna. Charakterystyka słowników języka czeskiego. Budowa hasła słownikowego. Metody i techniki opracowywania słowników oraz innych zbiorów słownictwa. Słownik a encyklopedia. Współczesne korpusy językowe.</p>					
20. Egzamin:		nie, zał, za/o			
21. Literatura podstawowa:					
<p>Grochowski M., <i>Zarys leksykologii i leksykografii. Zagadnienia synchroniczne</i>, Toruń 1982. Kania S., Tokarski J., <i>Zarys leksykologii i leksykografii polskiej</i>, Warszawa 1984. Mališ O., Machová S., <i>Současný český jazyk. Nauka o tvoření slov. Lexikografie</i>, Praha 1992.</p>					

Miodunka W., <i>Podstawy leksykologii i leksykografii</i> , Warszawa 1989. Piotrowski T., <i>Zrozumieć leksykografię</i> , Warszawa 2001.			
21. Literatura uzupełniająca:			
Lotko E., <i>Slovník lingvistických terminů pro filology</i> , Olomouc 1998. Pala K., Všíanský J., <i>Slovník českých synonym</i> , Praha 2000. <i>Slovník české frazeologie a idiomatiky</i> , t. I <i>Přírovnání</i> , t. II <i>Výrazy neslovesné</i> , t. III <i>Výrazy slovesné</i> , Praha 1983-1996. <i>Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost</i> , Praha 2001. <i>Slovník spisovného jazyka českého</i> , t. 1-8, Praha 1990. Urbańczyk S., <i>Słowniki i encyklopedie - ich rodzaje i użyteczność</i> , Kraków-Katowice 1991.			
23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:			
Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	
1	Wykład	30	
2	Ćwiczenia	30	
3	Laboratorium		
4	Projekt		
5	Seminarium		
6	Inne	- przygotowanie do zajęć 30 - przygotowanie do kolokwium zalicz. 15 - przygotowanie do dyskusji 15	
Suma godzin		120	
24. Suma wszystkich godzin:		120	25. Liczba punktów ECTS:
			4
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:		2	27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta:
			2
28. Uwagi:			

Kryteria oceniania:		
Efekt kształcenia	Ocena	Opis wymagań
01	bdb	Student zna podstawy leksykologii (podstawowe pojęcia i metody analiz leksyki), zna dorobek i potrzeby współczesnej polskiej i czeskiej leksykografii
	db	Student dość dobrze zna podstawy leksykologii (podstawowe pojęcia i metody analiz leksyki), dość dobrze również zna dorobek i potrzeby współczesnej polskiej i czeskiej leksykografii
	dst	Student słabo zna podstawy leksykologii (podstawowe pojęcia i metody analiz leksyki), słabo zna dorobek i potrzeby współczesnej polskiej i czeskiej leksykografii
	ndst	Student nie zna podstaw leksykologii (podstawowych pojęcia i metod analiz leksyki), nie zna także dorobku i potrzeb współczesnej polskiej i czeskiej leksykografii
02	bdb	Student umie korzystać z różnych typów słowników, potrafi ocenić przydatność poszczególnych słowników do konkretnych potrzeb, potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu językoznawstwa oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania wybranych problemów językowych
	db	Student w dość dobry sposób umie korzystać z różnych typów słowników, potrafi dobrze ocenić przydatność poszczególnych słowników do konkretnych potrzeb, potrafi w dość dobry sposób wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu językoznawstwa oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania wybranych problemów językowych
	dst	Student słabo umie korzystać z różnych typów słowników, słabo również potrafi ocenić przydatność poszczególnych słowników do konkretnych potrzeb, słabo potrafi

		wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu językoznawstwa oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania wybranych problemów językowych
	ndst	Student nie umie korzystać z różnych typów słowników, nie potrafi ocenić przydatność poszczególnych słowników do konkretnych potrzeb, potrafi wykorzystywać podstawowej wiedzy teoretycznej z zakresu językoznawstwa oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania wybranych problemów językowych
03	o	Student ma świadomość konieczności wykorzystywania źródeł leksykograficznych w pracy zawodowej, ma również świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia
	no	Student nie ma świadomości konieczności wykorzystywania źródeł leksykograficznych w pracy zawodowej, nie ma świadomości poziomu swojej wiedzy i umiejętności, nie rozumie potrzeby ciągłego doskonalenia się zawodowego i rozwoju osobistego, nie potrafi dokonać samooceny własnych kompetencji oraz nie doskonali umiejętności, nie potrafi wyznaczać kierunków własnego rozwoju i kształcenia
28. Uwagi:		

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis)